

особин на 1 км обліку. У гніздовий період висока чисельність сизого голуба зафіксована на промислових майданчиках, де вона сягає до 34 особин на 1 км обліку, а при масових скупченнях буває значно вищою.

3. Сизий голуб утворює скупчення до декількох десятків особин, але можливі зустрічі поодиноких особин. Масових скупчень, таких, які спостерігаються в містах Західної Європи, ми не спостерігали. Найбільша їхня концентрація відмічена в житлових кварталах багатопверхової забудови (новобудови та 30-40 річні квартали).

НАУКОВЕ ЗНАЧЕННЯ ІЛЛІНЕЦЬКОГО МЕТЕОРИТНОГО КРАТЕРУ

Черватюк Ю., Деревська К.І., Дупленко Ю.К.

Національний університет „Києво-Могилянська Академія”, Київ, Україна
juliacherwatuk31@gmail.com

В рамках збереження біорізноманіття та екосистем пропонується організувати природний парк «Іллінецька астроблема». Основою для наукового обґрунтування слугують геологічні, геохронологічні, мінералого-петрографічні та геоморфологічні дослідження метеоритного кратеру проведені А. Вальтером, Е. П. Гуровим, В. А. Рябенком та іншими ученими. У 1973 р. було зроблено остаточний висновок про космічне походження Іллінецької структури за підвищеним вмістом іридію, нікелю і кобальту, що є характерним для космічних тіл. Іллінецька астроблема розташована в долині р. Собик біля с. Лугова на Вінниччині (рис. 1).

Іллінецький метеоритний кратер є загальноновизнаною структурою і входить до переліку достовірних імпактних структур на поверхні Землі [1]. Іллінецький кратер виник в результаті зіткнення космічного тіла з гранітами Українського щита приблизно 400 млн. років тому, в результаті чого утворилася кільцева структура – астроблема – діаметром близько 8,5 км і глибиною 600-800 м. На відміну від інших українських астроблем Іллінецька не була похована під осадовим шаром і характеризується відкритістю відслонень, так званих імпактитів - порід ударного метаморфізму, що виникли в результаті миттєвого перетворення гранитоїдів в момент надшвидкісного удару й вибуху метеориту.

Територію майбутнього природного парку виділено за наступними ознаками. По-перше, об'єкт віднесено до семи відомих метеоритних кратерів України, і хоча Іллінецька структура найменша за розмірами (діаметр близько 7 км), проте вона найдавніша з установлених астроблем (вік усього комплексу становить 378 ± 5 млн. років [1]). По-друге, територія характеризується своєрідним біологічним й ландшафтним різноманіттям.

Поверхня в межах кратеру була еродована екзогенними процесами. Зовнішній діаметр області поширення імпаکتитів на сучасному рівні ерозійного зрізу становить 3,2 км. По-третє, в межах території астроблеми встановлена ділянка з ознаками виробництва кам'яних виробів (жорен) у давньоруський час [2].

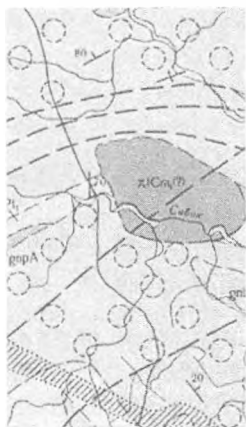


Рис. 1. Схематична карта розміщення Іллінецької астроблеми. Відклади імпаکتитів віком 378 ± 5 млн. років поблизу м. Іллінци Вінницької обл. На фото кар'єр видобутку імпаکتитів

Отже, астроблема є унікальною екосистемою, існування якої контролюється хімічним складом гірських порід. Це єдине місце в Україні, де на поверхню виходять імпактити віком близько 400 млн. років. Територія зберігає сліди черняхівської культури з ознаками діяльності слов'ян. Ґрунти астроблеми мають специфічний геохімічний склад, що позначається на біорізноманітті всієї території. Іллінецькій астроблемі необхідно надати статус геологічної пам'ятки природи місцевого значення, розробити проект природного парку, а також заходи щодо раціонального природокористування, наукового супроводу та охорони.

Література

1. Gurov E.P., Koeberl C., Reimold W.U. Petrography and geochemistry of target rocks and impactites from the Ilyinets crater, Ukraine // *Meteoritics and Planetary Sciences*. - 1998. - V. 33. - P. 1317 - 1333.
2. Хавлюк П.І., Шекун О.В., Веремійчик О.М. До питання про виготовлення жорен в Древній Русі / *Археологія*. - 1973. - № 9. - С. 34 - 40.